

अविन्दतं ज्योतिरेकं बज्जभ्यः” इति । हे ‘अग्नीषोमौ’, ‘पणिं’
पणिनाम्नः कस्यचिदसुरस्य, ‘गोः’ यावत्यो गावः सन्ति ताः
सर्वाः, ‘अमुष्णीतं’ युवामपहतवन्तौ, ‘इति’ ‘यत्’, एतदस्ति,
‘तत्’, एतत्, ‘वां वीर्यं’ युवयोः सौर्यं, ‘चेति’ चेतति, सर्वा
जने विजानाति । पणिनामकः कश्चिदसुरो देवेभ्योऽभितः
स्वकीया गाः स्वीकृत्य क्वचित् पलायनमकरोत्, तदानीमे-
तावग्नीषोमौ ताः सर्वा गाः बलादानीतवन्तौ, इति यदस्ति
मेयमाख्यायिका शाखान्तरे द्रष्टव्या । हे अग्नीषोमौ तथा
युवां ‘प्रथयस्य’ प्रथयनाम्नः कस्यचिदसुरस्य, ‘शेषः’ शेष-
नामानं वृत्रमसुरं, ‘अवातिरतं’ इन्द्रद्वारा विनाशितवन्तौ,
ततस्तमोरूपस्य वृत्रस्य दाशात् ‘बज्जभ्यः’ बज्जयजमानोपका-
रार्थं, ‘ज्योतिरेकं’ सम्पूर्णचन्द्रमण्डलरूपं प्रकाशम्, ‘अविन्दतं’
लब्धवन्तौ । इदञ्च वृत्रवधाख्याने त्वष्टा हत पुत्र इत्यनुवाके प्रप-
ञ्चितं, तत्र हि घ्नन्ति वा एनं पूर्णमास इति वाक्ये तमोरूपस्य
वृत्रस्य वधे सति पौर्णमासदिने सम्पूर्णचन्द्रमण्डलस्य रूपस्य
प्रकाशस्याविर्भावः श्रुतस्तत् सर्वमत्र सङ्गृह्योक्तम् ॥

अथ हविषो याज्याऽनुवाक्यायाः प्रतीके दर्शयति । “अग्नी-
षोमाविमं सुमेऽग्नीषोमा हविषः प्रस्थितस्य” [१०] इति ।
अग्नीषोमाविमं सुमे शृणुतमिति पुरोनुवाक्या । अग्नीषोमा
हविषः प्रस्थितस्येति याज्या । एतच्चोभयं सप्रत्नवं निकायेत्यत्र
व्याख्यातं ॥